מהדורה למורה – שלוש הטבעות

ג'ובני בוקצ'ו · סיפור עם אמנותי · הסיפור העממי · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**ב** (אלכסנדריה) · 2–**ב** (את ראש המשפחה והיורש) · 3–**ב** (הלווה לשולטן מרצונו) · 4–**א** (כי היה צריך כסף) · 5–**ב** (שלוש)

תרגיל 2: 1–**נכון** · 2–**לא נכון** (צלאח א-דין – ערמומי ובסוף הוגן) · 3–**נכון**

תרגיל 3:

1. כי היה זקוק לכסף, ורצה להכשיל את מלכיצדק בשאלה כדי שתהיה לו סיבה לקחת ממנו.
2. איזו מבין שלוש הדתות – היהודית, המוסלמית והנוצרית – היא האמיתית.
3. הזמין שתי טבעות זהות למקורית ונתן לכל בן טבעת, כך שאיש לא ידע מי קיבל את המקורית.

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 4: 1–**ג** · 2–**ב** · 3–**ד** · 4–**א**

תרגיל 5: 1–**סמל** · 2–**דמות**

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 6: משל מאפשר לומר דבר עמוק בלי לפגוע: הוא לא בוחר בדת אחת ולא מעליב את השולטן, ובכל זאת אומר דבר אמיתי – שאין לאדם יכולת להכריע בשאלה זו.

תרגיל 7: הטבעות מסמלות את הדתות, האב מסמל את מי שנתן אותן, והבנים – את העמים. כל בן מאמין שבידו האמת, וכולם אהובים באותה מידה.

תרגיל 8: תשובה פתוחה: אפשר לראות בה התחמקות מנומסת, ואפשר לראות בה עמדה אמיצה של כבוד לכולם. חשוב לנמק.

תרגיל 9: מחוון קצר: שמירה על פרטי העלילה (3), נקודת מבט עקבית (3), תיאור רגשות ומחשבות (2), לשון ופיסוק (2).

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• שאלה לדיון בכיתה: מה עושים כשמישהו שואל אתכם שאלה שכל תשובה עליה תפגע במישהו?

• שמרו על דיון מכבד ועל המסר של הסיפור: כבוד הדדי, בלי השוואות בין קבוצות.

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

שלוש הטבעות

ג'ובני בוקצ'ו · סיפור עם אמנותי · הסיפור העממי

תזכורת קצרה: השולטן צלאח א-דין זקוק לכסף, ומחליט להפיל בפח את מלכיצדק, יהודי עשיר וחכם, בשאלה: איזו מבין שלוש הדתות היא האמיתית? מלכיצדק מבין את המלכודת ועונה בסיפור: אב החזיק טבעת יקרה, וכל דור הוריש אותה לבן האהוב, שנעשה ראש המשפחה. אב אחד אהב את שלושת בניו באותה מידה, ולכן הזמין שני העתקים זהים, ונתן לכל בן טבעת. אחרי מותו אי אפשר היה לדעת איזו המקורית, והשאלה נשארה פתוחה – כך גם שאלת שלוש הדתות. השולטן מתפעל, מודה בכוונתו, ומלכיצדק עוזר לו מרצונו. השניים נעשים ידידים.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מאיזו עיר היה מלכיצדק?
○ א. בגדד ○ ב. אלכסנדריה ○ ג. ונציה ○ ד. דמשק
2. מה סימל מי שקיבל את הטבעת?
○ א. את הבן הצעיר ○ ב. את ראש המשפחה והיורש ○ ג. את הבן העשיר ○ ד. את האומן
3. מה עשה מלכיצדק בסוף?
○ א. ברח ○ ב. הלווה לשולטן מרצונו ○ ג. סירב לעזור ○ ד. שינה את דתו
4. למה השולטן קרא למלכיצדק?
○ א. כי היה צריך כסף ○ ב. כי רצה חבר ○ ג. כי היה חולה
5. כמה טבעות היו בסוף?
○ א. אחת ○ ב. שלוש ○ ג. עשר

2 קראו כל צמד: דמות – תכונה. סמנו נכון או לא נכון. אם לא נכון – כתבו את התכונה הנכונה.

#	דמות – תכונה	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	מלכיצדק – חכם וזהיר	נכון / לא נכון	
2	צלאח א-דין – אוהב באופן שווה	נכון / לא נכון	
3	האב בסיפור הטבעות – אוהב באופן שווה	נכון / לא נכון	

3 ענו במשפט או שניים.

1. מדוע זימן השולטן את מלכיצדק?

2. מה הייתה השאלה של השולטן?

3. מה עשה האב שאהב את שלושת בניו באותה מידה?

חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

4 התאימו כל כלי ספרותי לדוגמה שלו מן היצירה. כתבו את האות המתאימה.

#	כלי ספרותי	האות		דוגמה מן היצירה
1	מבנה		א	מלכודת, מבחן בשאלה, פתרון חכם בעזרת סיפור, וסוף טוב של פיוס וידידות.
2	סמל		ב	הטבעת היקרה מסמלת ירושה, אמונה וזהות; שלוש הטבעות הזהות מסמלות את שוויון הערך.
3	דמות		ג	סיפור בתוך סיפור: סיפור הטבעות הוא סיפור משנה שמלכיצדק מספר בתוך הסיפור הראשי, והוא המפתח להבנת כולו.
4	מבנה הסיפור העממי		ד	מלכיצדק הוא דמות של חכם; השולטן מתפתח מאדם ערמומי לאדם מעריך והוגן.

5 השלימו את המונח המתאים מתוך מחסן המילים.

מחסן מילים: האנשה דמות סמל

1. _____ – דבר מוחשי שמייצג רעיון גדול ממנו
2. _____ – אדם, בעל חיים או יצור שפועל ביצירה; לדמות יש תכונות, רצונות ומניעים

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

6 שאלת פרשנות

מדוע עונה מלכיצדק בסיפור ולא בתשובה ישירה?

7 שאלת פרשנות

מה מסמלות הטבעות ומה מסמל האב?

8 שאלת הערכה – הביעו עמדה ונמקו

מה דעתכם על התשובה של מלכיצדק – חוכמה, התחמקות או שתיהן?

9 משימת כתיבה

כתבו את המכתב שבו השולטן מחזיר את החוב למלכיצדק ומסביר לו מה למד ממנו.

כרטיס יציאה

שלוש הטבעות · שם: _____

1. ציינו שני מאפיינים של סיפור עם שמצאתם היום בסיפור שקראנו.

2. איזו דמות חכמה מהיחידה הייתם רוצים לפגוש, ולמה?

3. השלימו: מזל טוב הוא בעיניי...